

**BESLUIT van GS van Utrecht**

DATUM	30 oktober 2017	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2017-0616	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81C0B40E	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	17 mei 2017	FAX	030-2583139
UW NUMMER	Niet van toepassing	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Plan van aanpak verplaatsen dassen Oude Tempel - Meldingsformulieren	ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 17 mei 2017 van Ecologisch Adviesbureau Viridis, namens gemeente Soest, om ontheffing in het kader van artikel 3.8, eerste lid, gelezen in samenhang met 3.10, tweede lid van de Wet natuurbescherming (hierna: wet). Op 20 juni 2017, 8 augustus 2017, 15 september 2017, 13 oktober 2017, en 25 oktober 2017 heeft u deze aanvraag aangevuld.

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.5, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren, beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone grootoorvleermuis;
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b, van de wet, voor zover dit betreft het vangen en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de das en de hazelworm;
- artikel 3.34, eerste lid, voor zover het betreft het uitzetten van de das en de hazelworm;

voor de periode tussen 1 november 2017 en 31 december 2025.

In deze brief kunt u lezen welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Landgoed Oude Tempel te Soesterberg. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door het landgoed Open Ankh, door de Korndorfferlaan aan de oostzijde, de Oude Tempellaan aan de westzijde en bebouwing aan de zuidzijde. Het plangebied heeft een omvang van circa 17 ha.

U vraagt ontheffing van de verbodsartikelen genoemd in de artikelen 3.5, 3.10 en 3.34 van de wet voor wat betreft de das (*Meles meles*), de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*), voor de periode van 1 november 2017 tot 31 december 2025.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Toetsingskader

De gewone grootoorvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet. De das en de hazelworm zijn beschermd ingevolge artikel 3.10, eerste lid, onder a en b, van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gewone grootoorvleermuis

Vlak buiten de begrenzing aan de noordzijde van het plangebied op het landgoed Open Ankh is één zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld in een eik met spechtenholen. De gewone grootoorvleermuis foerageert veelvuldig op het terrein van het landgoed Open Ankh ten noorden van het plangebied, maar ook in het plangebied en dan met name in de buitenste lanen.

De functionaliteit van het foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis wordt mogelijk aangetast.¹ De gewone grootoorvleermuis is lichtgevoeliger dan andere soorten en zal verlichte plaatsen mijden. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone grootoorvleermuis worden verstoord en vaste voortplantings- en rustplaatsen worden vernietigd.

Er wordt tijdens de herinrichting zorg voor gedragen dat de verblijfplaats niet verlicht wordt, indien nodig door het aanbrengen van schermen om het licht te weren. Na de herinrichting zal het gebied vleermuisvriendelijk verlicht worden. Het terrein direct ten noorden van het plangebied, het landgoed Open Ankh, blijft onaangetaast. Op het landgoed de Open Ankh staat nu een landhuis en een containerachtige kantoorruimte. De kantoorruimte wordt volgens u binnenkort gesloopt en het landgoed wordt heringericht waarbij veel nieuwe struiken en bomen worden aangeplant. De gewone grootoorvleermuis foerageert ook nu al veel op het landgoed de Open Ankh en kan dat ook na de herinrichting van het landgoed blijven doen maar ook in de donkere gedeelten van het plangebied. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

Er is geen sprake van een wezenlijk effect op de gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten, regionaal of landelijk. In een onderzoek naar het voorkomen van de gewone grootoorvleermuis op de nabijgelegen vliegbasis Soesterberg is in 2014 geconcludeerd dat deze soort hier ten minste licht is toegenomen.² Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis niet in het gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Das

In het plangebied is een kraamburcht van een dassenclan aangetroffen en iets noordelijker pijpen waar de clan in het najaar van 2017 verbleef. Ook lijkt een verlaten burchtlocatie aanwezig te zijn. Direct ten oosten van het landgoed, richting Apollo Noord, zijn eveneens twee belopen pijpen aangetroffen. Met oog op deze pijpen is het plangebied zoals aangegeven in de ontheffingsaanvraag uitgebreid met het gebied tussen Komdorfferlaan, de Amersfoortsestraat, de Richelleweg en de Frits Koolhovenweg in Soesterberg. Het plangebied lijkt bewoond door twee volwassen en twee jonge dieren. Dit is een aannemelijke groepsgrootte binnen deze biotoop. Het plangebied doet daarnaast dienst als primair foerageergebied.

Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden de burchten van de das vernield. Na de herinrichting is er in het plangebied geen plaats meer voor een dassenburcht. Ook het primaire foerageergebied in het plangebied zal worden vernietigd. Er wordt daarom voorgesteld om twee kunstburchten te maken op landgoed Beukbergen van Het Utrechts Landschap en de dassenclan daar actief heen te verplaatsen. De uitzetlocatie ligt tussen de ecoducten Sterrenberg en Beukbergen in. Door de ingreep worden exemplaren van de das verstoord, weggevangen en vervolgens op landgoed Beukbergen uitgezet.

In het 'Plan van aanpak verplaatsen dassen Oude Tempel'³ is nader uitgewerkt hoe de actieve verplaatsing van de dassenclan in zijn werk zal gaan. De belopen pijpen zullen met camera's worden gemonitord om zo goed mogelijk de clansamenstelling in te kunnen schatten. De belopen pijpen zullen worden uitgerasterd en de dassen zullen met vangkooien worden gevangen. Aangegeven wordt dat de dassen mogelijk tijdelijk worden opgevangen op een opvanglocatie tot de clan compleet is. Op landgoed Beukbergen worden twee kunstburchten ingericht. De dassen zullen worden uitgezet op één van deze twee locaties. Om de kunstburcht heen worden rasters geplaatst waarin de dassen drie maanden zullen verblijven en bijgevoerd zullen worden. Na drie maanden worden de rasters geopend en kunnen de dassen de verdere omgeving in gebruik nemen.

¹ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 5.3.

² Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek, 2016, Onderzoek naar de natuurwaarden op de voormalige vliegbasis Soesterberg

³ Jong, Th. H. de, 2017. Plan van aanpak verplaatsen dassen Oude Tempel, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, 2017-53

Uit veldonderzoek in het najaar van 2017 is naar voren gekomen dat landgoed Beukbergen met 85 hectare geschikt en groot genoeg leefgebied is voor een dassenclan. Er is gericht gezocht of er reeds dassen in het beoogde uitzetgebied leven, maar hier zijn geen aanwijzingen voor gevonden. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

Landelijk vertoont de das een toename sinds 1980. De soort komt tegenwoordig vrij algemeen voor in Midden, Zuid en Oost Nederland. De landelijke staat van instandhouding van de das is gunstig. De das neemt ook sinds 1980 sterk toe in de provincie Utrecht. Tot 1980 was één burcht bekend bij Maartensdijk. Nadat het de das gelukt was de oostkant van de A27 te bereiken is de soort aan een gestage opmars bezig. Tegenwoordig komt de das vrij algemeen voor in het midden en oosten van de provincie Utrecht. Op een kilometer afstand van het plangebied, ten zuiden van de Vliegbasis Soesterberg lijkt een dassenclan voor te komen, tevens is er een dassenclan ten oosten van de Richelleweg op een kleine kilometer afstand van het plangebied. Breder daaromheen zijn meerdere dassenclans bekend. Aangenomen wordt dat de te verplaatsen dassenclan een paar jaar geleden is voortgekomen uit de dassenclans ten noorden van het plangebied. In die zin kan gesteld worden dat de regionale gunstige staat van instandhouding van de das niet in gevaar komt. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het nieuwe leefgebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de das niet in het gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Hazelworm

In het plangebied komt de hazelworm langs enkele lanen voor. In totaal zijn, inclusief jonge dieren, minimaal 15 individuen gevonden. Waarschijnlijk is de populatieomvang een veelvoud hiervan. Buiten het plangebied van de Oude Tempel, op het direct aangrenzende gebied Apollo Noord, waar eveneens woningbouw wordt beoogd, zijn eveneens hazelwormen aangetroffen. Zeer waarschijnlijk vormen de exemplaren één populatie.

Met de herinrichting van het plangebied De Oude Tempel zal het leefgebied van de hazelworm verdwijnen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de hazelworm worden gedood, voortplantingsplaatsen, en rustplaatsen van de hazelworm worden beschadigd en vernield. Om die reden wordt voorgesteld de hazelwormen te vangen en te verplaatsen naar De Paltz en De Stompert. Deze gebieden hebben geschikt hazelwormbiotoop en de hazelworm komt ook in deze gebieden voor. Maar ondanks de geschiktheid van het biotoop lijkt de dichtheid niet hoog te zijn. Door het Utrechts Landschap is in de zogenaamde Zandkuil recent een gebied van circa 13 ha ontstaan van bomen en struiken waarna een mozaïek van schraal graslandvegetatie en heidevegetatie is ontstaan met overgangen naar bosranden. Hierdoor is een goed hazelwormbiotoop ontstaan. Daarnaast wordt door het huidige beheer van het gebied geschikter hazelwormenbiotoop gecreëerd. Het is daarmee aannemelijk dat de draagkracht van het gebied met betrekking tot de hazelworm nog niet geheel is bereikt en dat de hazelwormen uit het plangebied hier dus bijgeplaatst kunnen worden.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren. Door het uitvoeren van mitigerende maatregelen is er geen sprake van een wezenlijk effect op de gunstige staat van instandhouding van de populatie hazelwormen ter plaatse noch lokaal. De landelijke staat van instandhouding van de hazelworm wordt beoordeeld als gunstig. Op de Rode Lijst staat hij in de categorie 'Thans niet bedreigd'. Ook de regionale staat van instandhouding wordt beschouwd als gunstig. De Utrechtse Heuvelrug, waar het plangebied in ligt, is één van de kerngebieden. In een onderzoek naar het voorkomen van de hazelworm op de nabijgelegen vliegbasis Soesterberg is in 2014 geconcludeerd dat deze soort hier stabiel is.⁴

Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de hazelworm niet in het gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft met betrekking tot de gewone grootoorvleermuis ontheffing aangevraagd op grond van de belangen:

- 'In het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats';

"Meer dan 10 jaar geleden dreigde de Utrechtse Heuvelrug, Nederlands op één na grootste aaneengesloten natuurgebied, verregaand te versnipperen. De toename van de (auto)mobiliteit en de bouw van woningen en bedrijven maakten dat juist in het hart van dit aaneengesloten natuurgebied belangrijke verbindingen voor planten en dieren verloren dreigden te gaan. Daarom is in 2004 gestart met de gebiedsontwikkeling 'Hart van de Heuvelrug', met als doel de ruimtelijke kwaliteit en de beleevingswaarde van de Heuvelrug te versterken. In 22

⁴ Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek, 2016, Onderzoek naar de natuurwaarden op de voormalige vliegbasis Soesterberg

projecten wordt de roodgroen balans in het gebied verbeterd. Rode projecten (wonen, bedrijvigheid en zorg) leveren geld op voor de realisatie van natuur. De kwaliteitsimpuls voor de natuur is mogelijk dankzij rode ontwikkelingen in het gebied. De rode ontwikkelingen genereren de financiën voor de ontwikkeling, beheer en behoud van de groene projecten, zoals de aanleg van ecoducten. Hiermee worden een aantal drukke verkeersaders (A28 en Amersfoortseweg) in het gebied passeerbaar.⁵

*"Belangrijke opgave is de aanleg van twee ecologische corridors en het omzetten van de voormalige vliegbasis naar 380 ha natuurgebied met recreatieve mogelijkheden. Het realiseren van ecologische corridors en uitbreiding van kerngebieden leidt in totaliteit tot een kwaliteitsverbetering van het NNN. De woningbouw in Oude Tempel is één van de rode projecten die geld moet opleveren voor de realisatie van de groene projecten. Het plangebied en het naastgelegen terrein van Apollo Noord zijn twee van de nog onbebouwde terreinen in het dorp. Valt een van de rode projecten af, dan is onvoldoende geld beschikbaar voor de ontwikkeling van natuur in het Hart van de Heuvelrug."*⁶

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'In het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats' onvoldoende onderbouwd is om het beschadigen, vernielen van nesten of rustplaatsen van de gewone grootoorvleermuis te rechtvaardigen. Onvoldoende is aangegeven welke flora en fauna baat hebben bij de ruimtelijke inrichting. Het project Hart van de Heuvelrug heeft in het verleden wel groene projecten mogelijk gemaakt, maar niet is beschreven wat het voor een winst oplevert voor flora en fauna, en in het bijzonder voor de gewone grootoorvleermuis of voor soorten met een vergelijkbaar beschermingsregime. In die zin kan niet worden beoordeeld of de inbreuk op het beschermingsbelang zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang op basis van de Habitatrichtlijn van de grootoorvleermuis.

- 'In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

In de gemeente Soest is dringend behoefte aan extra woningen. In september 2012 bedroeg het aantal woningzoekenden 2300; de wachttijd bedroeg gemiddeld 1,2 jaar (De Jongh, 2012, bijlage 7). De gemiddelde wachttijd voor sociale huurwoningen bedraagt minimaal 1,5 jaar. Gezien de heersende en toenemende krapte op de woningmarkt zal het aantal zoekenden zijn toegenomen, de wachttijd zijn verlengd en ook het huizenaanbod zijn afgenomen. Ook in de omliggende gemeentes heerst een woningtekort. Zo zal in de gemeente Amersfoort de bouw van circa 2000 woningen noodzakelijk zijn.⁷

In Soesterberg heeft jarenlang geen nieuwbouw plaats kunnen vinden door de aanwezigheid van de vliegbasis Soesterberg. Sinds deze gesloten is, is er weer woningbouw mogelijk. Gezien de woningnood in de gemeente Soest wil de gemeente de komende jaren, in overleg met de provincie Utrecht en in het kader van Hart van de Heuvelrug, op tal van plaatsen woningen bouwen. Het gaat om circa 1000 extra woningen. Dit zal onder andere plaatsvinden op de voormalige vliegbasis, maar ook op het plangebied. *Het doel van de herinrichting is het bouwen van 270 – 300 woningen in het plangebied.*⁸ Door uitvoering van de nieuwbouwplannen kan het gebrek aan huur- en koopwoningen deels opgeheven worden.⁹ De keuze voor het bouwen van middensegment-woningen is nader beschreven in de Nota 'Wonen in Soest' 2012.¹⁰

De Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie beschrijft de woningmarkt in de provincie en zoomt ook in op Soesterberg: *"De druk op de Utrechtse woningmarkt is groot, er is nog steeds sprake van een fors woningtekort. Dat geldt in hogere mate voor de steden Utrecht en Amersfoort en enkele omliggende gemeenten. Recente woningbehoeftecijfers tonen aan dat, ondanks het voorgenomen woningbouwprogramma, het tekort hoog zal blijven. Tot 2040 wordt er in geen enkele regio in onze provincie krimp voorzien."*

⁵ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 8.3.2.

⁶ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 8.4.

⁷ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 8.3.3.

⁸ Th. de Jong, 08082017 beantwoording vragen ontheffingsverzoek WnB nr Z-WNB-RI-REG-2017-0616, antwoord op vraag 3.

⁹ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 8.3.1.

¹⁰ C.M. de Jongh, Wonen in Soest Woningmarkt in perspectief, September 2012

"Voor de totale gemeente (Soest) wordt uitgegaan van een woningbouwprogramma van 1165 woningen binnen de rode contouren, waarvan 165 woningen op de voormalige Vliegbasis Soesterberg. De overige 1000 woningen kunnen hoofdzakelijk op diverse locaties in Soesterberg worden gerealiseerd, onder andere Apollo Noord¹¹ en Masterplan/ Campuszone."¹²

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om het in beperkte mate beschadigen, vernielen van nesten of rustplaatsen van de gewone grootvleermuis te rechtvaardigen.

U heeft met betrekking tot de das en de hazelworm ontheffing aangevraagd op grond van het belang 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied'.

De voorgenomen woningbouw op Landgoed Oude Tempel met 270-300 woningen betreft een ruimtelijke ontwikkeling van het plangebied en het daarop volgende gebruik van het ontwikkelde gebied als woonwijk. Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied voldoende onderbouwd is om het doden of vangen, het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het uitzetten van de das en de hazelworm te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Met betrekking tot het onderzoeken van de meest bevredigende oplossing is de volgende onderbouwing gegeven:

- Locatie van de ruimtelijke ingreep:

"Het project Oude Tempel is één van de projecten die zijn aangewezen in de 'Samenwerkingsovereenkomst 'Hart van de Heuvelrug', zoals die in 2015 door de provincie Utrecht, de gemeente Soest en de gemeente Zeist is opgesteld en ondertekend. In deze overeenkomst verplichten de partijen de aangewezen projecten uit te voeren om de versnippering van de Utrechtse Heuvelrug als natuurgebied tegen te gaan en de rood-groen balans te verbeteren. Het project Oude Tempel kan alleen op de huidige locatie worden uitgevoerd, overeenkomstig de ondertekende overeenkomst. Andere locaties binnen de gemeente Soest komen niet in aanmerking omdat deze, met uitzondering van het agrarisch landschap ten oosten van de woonkern Soest, gelegen zijn binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen het NNN-gebied geldt het Nee, Tenzij principe. Het projectgebied Oude Tempel is geen NNN-gebied waar dus gebouwd mag en kan worden. Het agrarisch landschap ten oosten van de woonkern Soest komt niet in aanmerking om te ontwikkelen omdat de te genereren gelden, toe moeten vallen aan het project Hart van de Heuvelrug. Het agrarisch landschap maakt daar geen onderdeel van uit."¹³

Er zijn dus geen alternatieve locaties binnen de gemeente Soest waar, in overeenstemming met het bepaalde uit de Gebiedsontwikkeling 'Hart van de Heuvelrug', woningbouw gerealiseerd kan worden dan Apollo Noord en het plangebied Oude Tempel. Zou een dergelijke locatie wel aanwezig zijn, dan zou het uitvoeren van de werkzaamheden zeer waarschijnlijk leiden tot dezelfde effecten op de natuurwaarden."

- Met betrekking tot de inrichting van het plangebied:

"Door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen wordt bij de inrichting rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Mitigerende maatregelen worden uitgevoerd voor das, vleermuissoorten en hazelworm. Zo mogelijk worden de mitigerende maatregelen uitgevoerd ruim vóór aanvang van de werkzaamheden voor de herinrichting."

- Met betrekking tot de uitvoering:

"Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden vindt er een overleg plaats met alle betrokken partijen, waaronder de ter zake kundige ecoloog van Bureau Viridis. Tijdens dit overleg wordt o.a. de planning voor het uitvoeren van de werkzaamheden uitvoerig besproken. Indien nodig wordt de planning zo aangepast dat er

¹¹ Landgoed Oude Tempel maakt onderdeel uit van Apollo Noord

¹² Provinciale Ruimtelijke structuurvisie 2013-2028, Provincie Utrecht (herijking 2016)

¹³ Th. de Jong, 08082017 beantwoording vragen ontheffingsverzoek WnB nr Z-WNB-RI-REG-2017-0616, antwoord op vraag 4.

*buiten de kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten wordt gewerkt. Daarnaast worden alle specifieke te nemen mitigerende maatregelen besproken.*¹⁴

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

Met betrekking tot de hazelworm wordt aangegeven dat een kleine strook in het plangebied zal worden ingericht als leefgebied voor hazelwormen. Qua grootte zal dit echter geen duurzame toekomst bieden aan een geïsoleerde kleine populatie. In de voorschriften is daarom opgenomen dat alle exemplaren uit het plangebied moeten worden weggevangen.

Gesignaleerde soorten

Het activiteitenplan maakt melding van essentieel foerageergebied van de eekhoorn: *“Ook het foerageergebied van de eekhoorn wordt aangetast. Dit betreft een overtreding van artikel 3.10, lid b.”*. De eekhoorn is een aantal maal waargenomen. Echter verderop in het activiteitenplan concludeert Ecologisch Adviesbureau Viridis dat geen ontheffing noodzakelijk is. Wij merken op dat als essentieel foerageergebied van de eekhoorn zal verdwijnen, hiervoor ontheffing van de Wnb nodig is. Deze ontheffing is niet aangevraagd en daarom niet nader beoordeeld.

Op landgoed De Oude Tempel wordt veelvuldig door diverse vleermuissoorten gefoerageerd. Ook op het direct aangrenzende Apollo Noord, wat samen met de Oude Tempel één bosgebied vormt, wordt veel door vleermuizen gefoerageerd. Een groot deel van dit bosperceel is eind 2016 verdwenen. Hiervoor was ontheffing van de Wnb ten aanzien van de gewone dwergvleermuis aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Volgens bureau Waardenburg zou immers essentieel foerageergebied verloren gaan. Deze ontheffing is echter geweigerd omdat de werkzaamheden al waren aangevangen en overtredingen niet achteraf gelegaliseerd worden. Daarmee is het mogelijk dat het belang van het resterende bos op De Oude Tempel, voor de gewone dwergvleermuizen groter is geworden. Ten aanzien van deze soort is geen ontheffing aangevraagd, en is daarom ook niet nader beoordeeld.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in 3.8, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 3:10, tweede lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier “Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD”. Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

¹⁴ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30. Paragraaf 8.4.

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de RUD Utrecht en Ecologisch Adviesbureau Viridis.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,



Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Ecologisch Adviesbureau Viridis op 17 mei 2017, namens gemeente Soest en de aanvullingen hierop van 20 juni 2017, 8 augustus 2017, 15 september 2017, 13 oktober 2017 en 25 oktober 2017 gelet op de artikel(en) 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Gemeente Soest

Adres: Postbus 2000

Postcode en woonplaats: 3760 CA Soest

onthefing 81C0B40E voor het tijdvak van: 1 november 2017 tot 31 december 2025

van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5, 3.10 en 3.34 van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het vangen en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het uitzetten van de das (*Meles meles*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*), en het opzettelijk verstoren, beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Landgoed Oude Tempel te Soesterberg. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door het landgoed Open Ankh, door de Korndorfferlaan aan de oostzijde, de Oude Tempellaan aan de westzijde en bebouwing aan de zuidzijde. Met betrekking tot de das is het plangebied daarnaast het gebied tussen Korndorfferlaan, de Amersfoortsestraat, de Richelleweg en de Frits Koolhovenweg in Soesterberg.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. U vraagt ontheffing van de Wnb aan voor de duur van 8 jaar. Echter; gedurende deze tijd kan de ecologie in het plangebied, ook als er nog geen werkzaamheden plaatsvinden, dermate wijzigen dat de situatie waarop de ontheffingsaanvraag is beoordeeld niet meer overeenkomt met de actuele situatie. Daarom dient u de ecologische onderzoeken naar de natuurwaarden in het plangebied in de jaren 2020 en 2023 te actualiseren. Deze actualisatieonderzoeken dienen te worden aangeleverd aan Team Vergunningverlening Natuur en Landschap van de provincie Utrecht. Indien de ecologische impact op de natuurwaarden groter wordt dan nu in de ontheffingsaanvraag is geschetst dient u een wijziging van of aanvulling op de ontheffing aan te vragen bij de provincie Utrecht.
2. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
3. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Utrecht indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 2 en 3 noodzakelijk zijn.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
7. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en twee weken van te voren naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen.

Specifieke voorschriften

Das

8. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd conform het Plan van Aanpak verplaatsing dassen Oude Tempel, zoals bijgevoegd als bijlage 1.¹⁵
9. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de das. Met betrekking tot het wegvangen en verplaatsen van dassen wordt aantoonbare

¹⁵ Jong, Th. H. de, 2017. Plan van aanpak verplaatsen dassen Oude Tempel, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, 2017-53

praktijkervaring noodzakelijk geacht om het zorgvuldig handelen ten aanzien van de dassen te kunnen garanderen. Naar bij de provincie bekend is, heeft enkel Stichting Das & Boom deze praktijkervaring met het actief verplaatsen van dassen.

Voorafgaand aan het verplaatsen

10. Voorafgaand aan het afvangen dient met behulp van camera's op alle actief belopen pijpen van de clan de actuele groepsgrootte van de dassenclan te worden vastgesteld.
11. Alle actief belopen pijpen dienen te worden uitgerasterd om zo de gehele clan goed te kunnen wegvangen. De omgeving van de burchten, en vooral de niet actief belopen pijpen dienen wekelijks te worden gemonitord om te bezien of er alsnog dassenactiviteit optreedt.
12. Als gedurende twee maanden helemaal geen dassen worden weggevangen, moet aangenomen worden dat de dassen tijdelijk buiten het plangebied verblijven. In dat geval dient nader onderzocht te worden waar de dassen buiten het plangebied verblijven. Het gehele territorium blijkt dan niet in beeld te zijn. Tot hier duidelijkheid over is kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd.
13. Het wegvangen dient te gebeuren totdat zeker is dat alle dassen van de clan zijn weggevangen. Mocht het niet lukken de gehele clan weg te vangen binnen twee maanden dan dienen de gevangen dassen te worden teruggezet. De raster op de Oude Tempel dienen dan worden te verwijderd. De voorgenomen werkzaamheden kunnen dan niet plaatsvinden totdat de gehele clan wel succesvol is weggevangen.

Het verplaatsen

14. De ontheffinghouder dient, uiterlijk een week voorafgaand aan het daadwerkelijke vangen van de dassen, het bijgevoegde meldingsformulier specifiek met betrekking tot de das in te vullen en naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen.
15. Tijdens de vangactie moet worden gemonitord of de gevangen dassen elkaar verdragen. Verdragen dassen elkaar niet, dan dienen deze opnieuw te worden gevangen en te worden losgelaten op de locatie waar ze zijn weggevangen. De rasters dienen in dat geval op de Oude Tempel te worden opengesteld. De werkzaamheden op het plangebied kunnen dan niet doorgaan tot duidelijk is welke dassen tot dezelfde clan behoren.
16. Direct voorafgaand aan het uitzetten van de dassen dient te worden uitgesloten dat andere dassen in het gebied verblijven. Wordt het gebied wel bezet door een dassenclan dan kunnen de dassen uit de Oude Tempel niet actief worden verplaatst en kunnen de werkzaamheden niet plaatsvinden.
17. De burcht in de Oude Tempel dient te worden uitgerasterd ter voorkomen dat andere dassen zich zullen vestigen op het leeggefallen territorium. De burcht in de Oude Tempel dient echter pas te worden vernietigd als aan voorwaarde 15 en 16 is voldaan.
18. De genoemde valklep bij de A28 die niet functioneert dient te worden hersteld voordat de dassen in het gebied worden losgelaten.
19. Alle A en N-wegen direct grenzend aan de uitzetlocatie dienen ingerasterd te zijn.
20. De uitzetlocatie (en dan vooral de graslanden) dienen dasvriendelijk te worden beheerd.

Nazorg

21. Het succes van de actieve verplaatsing dient elk jaar gedurende 3 jaar te worden gemonitord door een deskundige op het gebied van dassen. Het gebruik van de kunstburchten en de clangrootte dient te worden gemonitord. Van belang is ook de vraag wanneer de verplaatste dieren na het uitzetten zich weer zullen voortplanten. Deze monitoringsgegevens dienen te worden aangeleverd aan Team Vergunningverlening Natuur en Landschap van de provincie Utrecht. Het is aan te bevelen het zenderen van de volwassen dieren onderdeel uit te laten maken van deze monitoring.

Gewone grootoorvleermuis

22. Bij werkzaamheden in de buurt van het zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis dienen schermen te worden geplaatst om lichtverstoring te voorkomen.
23. De delen in de Oude Tempel waar de gewone grootoorvleermuis veel is waargenomen mogen niet eerder worden aangetast dan dat de bosschages op of bij Open Ankh zijn aangeplant, én voldoende formaat hebben. Er zal door een ter zake kundige op het gebied van de gewone grootoorvleermuis een schriftelijk advies moeten worden opgesteld wanneer de bosschages voldoende formaat hebben om te kunnen functioneren als vervangend foerageergebied. Deze bosschages mogen niet worden verlicht.
24. Werkzaamheden dienen plaats te vinden bij daglicht. Het gebruik van kunstlicht tijdens de werkzaamheden is niet toegestaan bij de oude lanen waar veel door vleermuizen wordt gefoerageerd.
25. De definitieve verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn.

Hazelworm

26. Om het plangebied dient een reptielscherm te worden geplaatst en moet worden toegezien dat deze schermen gedurende de ontheffingsperiode ook goed blijven functioneren.
27. In het gehele plangebied dienen hazelwormen te worden weggevangen.

28. Achterblijvende hazelwormen direct buiten het plangebied zullen waarschijnlijk geen duurzame populatie meer vormen. Voorkomen moet worden dat smalle strookjes leefgebied met hazelwormen ten westen en zuiden van het plangebied overblijven. Mochten dergelijke smalle strookjes over blijven dan dienen de hazelwormen hier ook weggevangen te worden.
29. Het afvangen van de hazelwormen dient te gebeuren onder optimale omstandigheden en, naast handvangst, met behulp van de plaatjesmethode. Het aantal te gebruiken plaatjes dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de hazelworm waarbij de richtlijn is dat de platen in een raster worden uitgelegd met 10-15 meter tussenruimte.
30. Het afvangen van de hazelwormen dient te gebeuren in de maanden april tot en met augustus (voordat juvenielen worden geboren). Vroeg in het seizoen dienen de platen in het gebied te worden neergelegd.
31. Het afvangen van de hazelwormen dient niet zo lang te gebeuren tot gedurende vier achtereenvolgende bezoeken (van ten minste twee uur, bij optimale weersomstandigheden) geen hazelwormen meer worden waargenomen.
32. Van het afvangen dient een logboek van het aantal gevangen dieren en de vangstdatum te worden bijgehouden en op verzoek te kunnen worden overhandigd aan de toezichthouder van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.
33. Worden meer hazelwormen aangetroffen, dan het geschatte aantal van 25 dieren, dan dient het afvangen te worden gestaakt tot instemming van de provincie Utrecht is gegeven over de locatie van waar de hazelwormen worden uitgezet.
34. De hazelwormen dienen binnen drie uur te worden uitgezet in de directe nabijheid van de recent ontwikkelde biotopen. De hazelwormen moeten verspreid in het gebied worden losgelaten.

Overige voorwaarden

35. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
36. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit na te leven.
37. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
38. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal drie maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
39. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, bereikbaar op servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030-2583311.